

Nieuw voor Groningen: Westelijke Blonde Tapuit

Martin Olthoff en Jacob Bosma

Zaterdag 30 oktober 2004 leek een saaie dag te worden in de Eemshaven. Het was erg mistig en de zachte zuidwestenwind gaf weinig hoop tot snelle verbetering. Jacob Bosma was aanwezig bij de telpost maar het vreemde was dat hij niet op de dijk stond, maar beneden bij het hek.

Hij had daar een goede reden voor want op het hek zat een vreemde tapuit met lichte keel, donkere borstband en lange, lichte staart. Verdere determinatie was niet mogelijk want

de vogel dook weg voor een vrouwtje Sperwer *Accipiter nisus* en was niet meer te vinden. Martin, die net kwam aangereden, belde gelijk Dušan, Huub en Anne, die elders in het veld

liepen. Gelukkig keerde de vogel al snel terug op het hek en liet zich toen van alle kanten goed bekijken. Op grond van de staart was al snel duidelijk dat het om een Blonde/Bonte Tapuit ging.

Dušan en Huub begonnen de vogel meteen te fotograferen terwijl Martin verderging met determineren. Op grond van het warm-lichtbruine uiterlijk en het ontbreken van grijs op de kruin besloot hij na enkele minuten de vogel door te piepen als vrij zekere Westelijke Blonde Tapuit *Oenanthe hispanica*.

We werden ons bewust van het feit dat het wel eens druk kon worden op de dijk want als het inderdaad een Westelijk Blonde Tapuit was, zou 'heel Nederland' komen. Het zou de tweede voor Nederland zijn maar wel de eer-

ste die twitchbaar was. Gelukkig had Martin enkele oude afleveringen van het tijdschrift *British Birds* mee, met daarin determinatie-artikelen over tapuiten van Peter Clement. Deze bevestigden de determinatie en gaven aan dat het een adult vrouwtje moest zijn, op grond van het oranje op de stuit. Toen de eerste twitchers arriveerden kon de vogel met behulp van het artikel van Magnuss Ullman op grond van de primary-tertiaal verhouding als zeker worden gedetermineerd. Het werd inderdaad druk maar gelukkig bleef de vogel op zijn vaste steek tot 28 november 2004.

Op grond van de warme oranje-achtige overall kleuring, de korte primary-projectie ten opzichte van de tertiaals (85-90%) en het ontbreken van grijs in de kruinveren kan de vogel

worden gedetermineerd als Westelijke Blonde Tapuit en kan Oostelijke Blonde Tapuit *Oenanthe melanoleuca* worden uitgesloten. Voorts wordt de determinatie nog bevestigd door het feit dat bij Westelijke Blonde Tapuiten witkelige vormen vaker voorkomen dan bij Oostelijke en dat de staartlengte gemiddeld langer is bij Westelijke dan bij Oostelijke Blonde Tapuit. De Eemshavenvogel had een opvallend lange staart

De vogel kan als een adulte vogel worden gedetermineerd op grond van de volgende kenmerken:

- oranje-achtige onderhelft van de stuit; jonge vogel heeft egaal witte stuit;
- buff/bruine veerranden van dekveren en slagpennen; jonge vogel heeft opvallende oranjebruine veerranden;
- behoorlijk gesleten veerranden; jonge vogel heeft meestal minder gesleten veerranden;
- een first-adult zou in de dekveren nog oude veren hebben; dit had de vogel niet.

Voor een adulte vogel had de vogel een opvallend ongetekende kop. Dit is meer een kenmerk voor jonge vogels. Jonge vogels hebben echter meestal geen donkere teugel. Een donkere teugelaanzet had de vogel wel. Westelijke Blonde Tapuiten uit Zuid-Europa hebben gemiddeld genomen meer zwart op de buitenvlag dan Noord-Afrikaanse exemplaren. Dit zou nagemeten moeten worden op foto's maar de vogel van de Eemshaven had vrij veel zwart op de buitenste veren.

Westelijke Blonde Tapuiten komen voor in Zuid-Frankrijk (100-500 paren), Spanje, Italië en Portugal en Noord-Afrika (Marokko, Noord-Algerije en Noord-Tunesië). De Oostelijke Blonde Tapuit broed in voormalig Joegoslavië richting oost tot aan Kazakstan en zuid tot aan Libië. Het zijn langeafstandstrekkers die overwinteren in de halfwoestijn en op de Acacia-shrubzone rond de Sahel in Afrika. De Westelijke Tapuit overwintert voornamelijk in Noord-Senegal, West-Mauritanië en Mali. De soort is dwaalgast in Noord- en West-Europa met onder andere gevallen op de Canarische Eilanden, op Helgoland en in Engeland. Het is een insecteneter. Op de Eemshaven foerageerde de vogel voornamelijk tussen de basaltblokken en op het strandje op vlokreeftjes en andere insecten. De vogel arriveerde in de Eemshaven nadat er enige dagen sprake was geweest van een zuidzuidwestelijke stroming.

Het is na de Woestijntapuit *Oenanthe deserti* van 13 oktober 2001 de tweede zeldzame tapuit in de Eemshaven. Welke wordt de volgende?

Het met zekerheid op naam brengen van Bonte/Blonde Tapuiten is lastig, zeker bij vrouwtjes. Het wordt aangeraden een groot deel van deze exemplaren niet met zekerheid te determineren. Omdat de vogel van de Eemshaven goed is gezien, is vastgelegd en een aantal 'goede' kenmerken vertoonde zal de CDNA het waarschijnlijk wel aandurven deze vogel als Westelijke de boeken in te laten gaan.

Literatuur

- Cramp, S. *Handbook of the Birds of Europe, the Middle East and North-Africa*, Vol. V. Oxford.
- Clement, P. 'Identification of Wheatears', *British Birds* Vol. 80, 1 (p. 137-157) & 5 (p. 187-238).
- Ullman, M. 'Separation of Western and Eastern Black-eared Wheatears', *Dutch Birding* Vol. 25-2, p. 77-97.

Westelijke Blonde Tapuit.

Vogelaars en pag. 16: foto's: Dušan Brinkhuizen

Foto's pag. 17: Marnix Jonker